

VINGÅKERSDANS

Vingåkersdansen är en konstnärlig produkt av ballettmästaren Anders Selinder, ledare för baletten vid Kongl. Operan och Ladugårdslandsteatern under 1800-talets mitt. Även musiken är, enligt uppgift, komponerad av Selinder. Erkännas måste, att såväl dans som musik återspeglar Södermanlands leende natur och folkkyrke. Ovanstående uppgifter äro lämnade utav en elev till Selinder, fru Lotten Åström, numera bosatt i Göteborg. Vingåkersdansen är älskad av alla, i snart 100 år har den dansats som svensk folkdans, påminnande om kär hembygd i Södermanland. Må så ske i fortsättningen!

Utgångsställning: En kavaljer och två damer, damerna på var sin sida om kavaljeren, hållande honom i hand, ledig hand i sidan. Vid dansens början ställa sig alla tre med vänster sida mot fronten och några steg från fronten.

Steg: Dalsteg med början på höger fot, tvåstegsvalssteg, gammalvalssteg och vingåkerssteg. Dessutom särskilda steg som i de olika turerna beskrivas.

Hand, ledig i sidan.

Tur 1.

Alla tre dansa fyra dalsteg framåt (1—4), varefter kavaljeren vrider sig ett fjärdedels varv åt vänster med fyra dalsteg på stället, medan damerna, hållande i kavaljerens pekfinger, under hans upplyfta armar vrida sig runt ett varv med tvåstegsvalssteg, högerdamen motsols och vänsterdamen medsols (5—8). Detta upprepas tre gånger, varvid iakttages, att kavaljeren sista gången svänger av åt vänster, så att alla tre, efter att under turen ha dansat utmed sidorna i en fyrkant, vid turens slut äro i fyrkantens mitt, vända mot fronten (9—16, 17—32).

Tur 2.

Kavaljeren, fortsättande med dalsteg på stället, fattar med vänster hand högerdamens vänstra hand och för henne framför sig mot vänsterdamen; damerna fattande varandra med höger hand och byta plats under dalsteg, varefter kavaljeren och vänsterdamen vända sig mot varandra (1—4) och omdansa ett varv på stället med tvåstegsvalssteg, samtidigt med att högerdamen, vänd mot fronten, dansar dalsteg på stället (5—8). Kavaljeren fattar under dalsteg på egen plats med vänster hand vänsterdamens vänstra hand och för henne mot högerdamen; damerna byta under fattning med höger hand ånyo plats med dalsteg (9—12); kavaljeren och högerdamen omdansa ett varv på stället med tvåstegsvalssteg, under det vänsterdamen, vänd mot fronten, dansar dalsteg på stället; varefter alla tre intaga den ställning de innehade vid turens början (13—16). Vid omdansningarna slutet fattning n:r 2.

Tur 3.

Vänsterdamen och kavaljeren dansa dalsteg på stället och bilda port, vilken högerdamen med dalsteg kryper igenom, följd av kavaljeren, varpå alla tre vända sig mot fronten (17—24). Högerdamen och kavaljeren bilda med dalsteg på stället port, vilken vänsterdamen med dalsteg kryper igenom, samtidigt som kavaljeren för högerdamen över till sin vänstra sida, så att damerna komma att byta plats, vända från fronten (25—28). Alla tre dansande dalsteg fram mot fronten, damerna baklänges (29—32). Kavaljeren dansar åtta dalsteg från fronten och drager damerna med sig, vilka, stödjande sidorna mot varandra, liksom spjärna mot (1—8), varpå alla tre dansa fram emot fronten (9—12), där kavaljeren med dalsteg på stället för damerna tillbaka till sina platser (13—16).

Tur 4.

Kavaljeren vrider sig på stället ett varv motsols med tvåstegsvalssteg, vänstra armen upplyft och höger hand i sidan, under det vänsterdamen, hållande i kavaljerens vänstra pekfinger och vridande sig medsols under hans arm, dansar tvåstegsvals ett varv motsols kring kavaljeren, och högerdamen, vridande sig runt medsols och hållande sig strax bakom kavaljeren, dansar gammalvals ett varv motsols omkring honom (17—24). Kavaljeren vänder sig därefter mot högerdamen och vrider sig på stället ett varv medsols med tvåstegsvalssteg, högra armen upplyft och vänster hand i sidan, under det högerdamen, hållande i hans högra pekfinger och vridande sig runt motsols under hans arm, med tvåstegsvalssteg, dansar ett varv medsols kring honom, och vänsterdamen, vridande sig runt motsols och hållande sig bakom kavaljeren med gammalvalssteg dansar ett varv medsols omkring honom (25—32).

Tur 5.

Alla tre bilda ring, kavaljeren hållande de båda damerna om midjan och damerna hållande varandra och kavaljeren på axlarna och ringdansa sålunda med isättande av höger fot på första taktdelen gammalvalssteg tre varv medsols på stället (1—16).

Tur 6.

Kavaljeren faller på höger knä, vänsterdamen sätter sig på hans knä och tittar förtjust på honom, kavaljeren lägger sin vänstra hand om damens midja och fattar med höger hand om hennes högra handled och damen klappar i händerna ett slag för varje takt, under det högerdamen, vridande sig runt medsols, dansar gammalvals ett halvt varv medsols kring kavaljeren (17—24). Högerdamen slänger undan vänsterdamen, intager hennes plats och klappar i händerna på samma sätt som nyss beskrivits för vänsterdamen, medan vänsterdamen, vridande sig runt motsols, med gammalvalssteg dansar ett halvt varv motsols bakom kavaljeren (25—30). Kavaljeren reser sig upp, vänd mot fronten, med korslagda armar; högerdamen ställer sig bakom honom med händerna på hans axlar, och vänsterdamen bakom högerdamen med händerna på dennas axlar, högerdamen med huvudet lutat åt höger, och vänsterdamen åt vänster, så att alla tre synas (31—32).

Tur 7.

Alla tre isätta höger fot och dansa ett tvåstegsvalssteg med höger fot samtidigt som de svänga vänstra foten framåt-uppåt (1); under ett nytt tvåstegsvalssteg på höger fot svänges vänstra foten bakåt med vristen sträckt och tån nedåtriktad (2). Samma steg men med början på vänster fot (3—4); upprepas (5—16). På dessa steg draga sig de dansande fram mot fronten, där kavaljeren vänder sig helt om mot högerdamen.

Tur 8.

Kavaljeren och högerdamen dansa gammalvals i båge bort från fronten, *tätt följda* av vänsterdamen, som även dansar gammalvals (vid musikreprisens mitt på innersidan dansar förbi paret), med vänstra pek-fingret vid mun och butter min (17—24), varefter kavaljeren, slängande undan högerdamen, med vänsterdamen dansar gammalvals fram mot fronten, följd av högerdamen på nyss beskrivet sätt (25—32). Upprepas, varpå högerdamen ställer sig något till vänster bakom vänsterdamen, hållande henne om livet, båda med vänster sida åt fronten, kavaljeren framför och vänd mot dem (1—16).

Tur 9.

Damerna dansa baklänges med gammalvalssteg, börjande på höger, medan kavaljeren först fattar vänsterdamens högra hand med egen höger och efter appell på vänster fot svänger fötterna, den högra under och den vänstra över damens hand från vänster till höger, samtidigt som han släpper hennes hand, samt tager tre små steg med början på vänster fot (17—18), fattar därpå damens vänstra hand med egen vänster och med ett nytt liknande steg med appell på höger svänger fötterna åt vänster och tager tre små steg med början på höger fot (19—20). Medan vänsterdamen drager sig till vänster om och bakom högerdamen samt fattar henne om livet, tager kavaljeren på nyss beskrivet sätt högerdamens högra hand och sparkar över den (21—22) samt hennes vänstra och sparkar över den (23—24). Högerdamen drager sig i sin tur till vänster om och bakom vänsterdamen,

i sin tur till vänster om och bakom vänsterdamen, och fortsättes sålunda turen, till dess alla tre, efter att ha dansat i en ring motsols, åter kommit fram till fronten, där högerdamen med vänster arm fattar vänsterdamens högra arm, ledig hand i sidan, båda med vänster sida åt fronten och kavaljeren stående framför och vänd mot dem (25—32).

Tur 10.

Damerna dansa med gammalvalssteg, börjande på höger fot, baklänges, i båge först bort från och därpå fram mot fronten, följda av kavaljeren med vingåkerssteg. Vid turens slut stanna damerna vända från fronten och kavaljeren framför dem, vänd åt fronten (1—16).

Tur 11.

Kavaljeren dansar, svängande med rockskörten, åtta dalsteg baklänges, medan damerna med gammalvalssteg dansa bort från fronten, vridande sig, högerdamen medsols och vänsterdamen motsols, samt dansa bakom kavaljeren förbi varandra, väntserdamen närmast kavaljeren, och återtaga sina platser på var sin sida om kavaljeren (17—24), varefter alla med dalsteg dansa fram mot fronten (25—28), där kavaljeren med dalsteg på stället höjer armarna, och damerna, såsom i första turen, vrida sig runt ett varv under hans armar och stanna vända mot fronten (29—32). I hela dansen böra damerna med miner och åtbörder visa sig som tydliga rivaler om kavaljeren.

VINGÅKERSDANS

$\text{♩} = 176$

Melodin spelas rätt igenom.

Tur 1 (Dalsteg och under armen)	Takt. 1—32	1 2 3 4
Tur 2 (Dam, över, vals)	1—16	5 6 7 8 9 10
Tur 3 (Portar)	17—32, 1—16	11 12 13 14 15 16
Tur 4 (Under kav. arm)	17—32	17 18 19 20 21
Tur 5 (Vals i ring)	1—16	22 23 24 25 26
Tur 6 (Knäfall)	17—32	27 28 29 30 31 32
Tur 7 (Alla tre bakom varandra)	1—16	
Tur 8 (Gammalvals)	17—32, 1—16	
Tur 9 (Översparkning)	17—32	
Tur 10 (Vingåkerssteg)	1—16	
Tur 11 (Avslutning)	17—32	

D.S. Sluttakt